

Sygn. akt IV CNP 85/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Antoni Górski (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S.
z dnia 10 listopada 2011 r.,
w sprawie z powództwa A. F.
przeciwko A. S. o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 października 2013 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 10 listopada 2011 r. oddalił apelację powoda A. F. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 maja 2011 r., jako bezzasadną.

Swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy w G. w sprawie XVII GNc .../03 z dnia 22 grudnia 2003 r. zasądził od pozwanego A. S. na rzecz A. F. kwotę 19.589.01 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 3.08.2003 r. do dnia zapłaty i koszty postępowania. Nakazowi temu nadano klauzulę wykonalności, na podstawie której powód wszczął egzekucję. W międzyczasie Sąd przywrócił pozwanemu A. S. termin do wniesienia sprzeciwu. Do dnia rozprawy wyznaczonej do rozpoznania sprawy cała należność z nakazu zapłaty została zaspokojona. Pełnomocnik A. F. cofnął na rozprawie powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia, a Sąd umorzył postępowanie w sprawie.

Następnie A. S. domagał się od A. F. zapłaty kwoty 22.866,80 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 29 grudnia 2004 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, wskazując, że w toku postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano od A. S. powyższą kwotę na podstawie nakazu zapłaty, który utracił moc. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 r. Sąd Rejonowy w K., w sprawie I C .../06, oddalił powództwo. Na skutek apelacji A. S., Sąd Okręgowy w G. w sprawie III Ca .../07 wyrokiem z dnia 10 października 2007 r. zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od A. F. na rzecz A. S. kwotę 19.075.61 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 lutego 2007 r. do dnia zapłaty i częściowo koszty postępowania.

Komornik prowadzi egzekucję na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 10 października 2007 r., sygn. akt III Ca .../07, i przekazał w tej sprawie na rzecz A. S. kwotę 3.482,32 zł., której zwrotu domaga się powód A. F., uznając, że pozwany wzbogacił się bezpodstawnie jego kosztem o tę kwotę.

W ocenie Sądu powód nie może twierdzić, że pozwany bezpodstawnie się wzbogacił w sytuacji, kiedy wzbogacenie to nastąpiło na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w G. w sprawie III Ca .../07.

Sąd I instancji uznał też, że skoro powód w sprawie XVII GC .../04 Sądu Rejonowego w G. cofnął pozew o zapłatę przeciwko A. S. kwoty 19.075.61 zł ze zrzeczeniem się roszczenia, zwolnił tym samym pozwanego ze zobowiązania, co powoduje, że obecnie nie może skutecznie podnosić zarzutu potrącenia kwoty objętej fakturami wskazanymi w pozwie, gdyż roszczenie w tym zakresie wygasło. Zrzeczenie się roszczenia jest oświadczeniem, wywołującym skutki materialnoprawne, które oceniać należy stosownie do przepisów prawa materialnego. Oświadczenie powoda o zrzeczeniu się roszczenia jest czynnością prawną, która go wiąże. Sąd podkreślił, że powód nie wykazywał w niniejszym postępowaniu, iż jego oświadczenie o zrzeczeniu się roszczenia jest nieważne bądź było obarczone jakąś inną wadą. Powód nie składał w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych, a jedynie polemizował z orzeczeniem Sądu Okręgowego w G. w sprawie III Ca .../07, próbując wykazać, że jego oświadczenie o zrzeczeniu się roszczenia nie miało takiego znaczenia, jakie nadał mu Sąd.

Nie znajdując podstaw do uznania, że na pozwanym ciąży obowiązek zwrotu kwoty 3.482.32 zł z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, ani przesłanek do uwzględnienia zarzutu potrącenia, Sąd Rejonowy powództwo oddalił.

Apelację powoda od powyższego wyroku Sąd Okręgowy w S. oddalił wyrokiem z dnia 10 listopada 2011 r., akceptując stanowisko prawne Sądu I–ej Instancji.

Odnosząc się do kwestii skuteczności zarzutu potrącenia uznał, że powód wprawdzie wykazał, iż skierował oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności bezpośrednio do pozwanego, jednakże okoliczność ta nie przesądza o skuteczności tego oświadczenia. W sprawie XVII GC .../04 Sądu Rejonowego w G., powód cofnął pozew o zapłatę przez pozwanego A. S. kwoty 19.075.61 zł ze zrzeczeniem się tego roszczenia, a tym samym zwolnił pozwanego z zobowiązania, co powoduje, że obecnie nie może skutecznie podnosić zarzutu potrącenia kwot objętej fakturami wskazanymi w tamtej sprawie, gdyż jego roszczenie w tym zakresie wygasło.

Sąd podkreślił, że nie jest uprawniony do oceny prawidłowości i skuteczności zarzutu potrącenia zgłoszonego przez powoda w innej prawomocnie zakończonej sprawie.

W oparciu o art. 424¹ § 1 k.p.c. skarżący złożył skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 10 listopada 2011 r., zaskarżając ten wyrok całości. Jako podstawę skargi wskazał naruszenie przepisów postępowania tj. art. 203 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w S., że skoro powód, po zaspokojeniu roszczenia przez pozwanego, cofnął pozew i zrzekł się roszczenia w sprawie XVII GC .../04 przed Sądem Rejonowym w G., to nie może skutecznie podnosić zarzutu potrącenia, gdyż jego roszczenie w tym zakresie wygasło, art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. polegające na rażącym naruszeniu standardów orzekania przez sąd, poprzez rażące przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów. Zarzucił również naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 405 k.c., polegające na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w S., iż powód nie może podnosić, że pozwany bezpodstawnie się wzbogacił, kiedy to wzbogacenie nastąpiło na podstawie prawomocnego wyroku, art., 498 k.c. i art. 499 k.c. w związku z art. 61 § 1 k.c. polegające na przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że potrącenie nie może odnieść skutku, gdyż roszczenie wygasło wskutek cofnięcia powództwa z powodu zaspokojenia roszczenia na rozprawie w dniu 11 stycznia 2005 r. w sprawie XVII GC .../04.

W konkluzji wskazał, że na skutek niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia powód A. F. poniósł szkodę w wysokości 3.482,32 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawowy zarzut skargi sprowadza się do krytyki stanowiska Sądów obu instancji o niedopuszczalności i niemożliwości uwzględnienia zarzutu potrącenia zgłoszonego przez powoda, co jest podstawą uznawania przez tegoż powoda zaskarżonego orzeczenia za sprzeczne z prawem. Zdaniem Sądu Okręgowego, niemożność ta wynika przede wszystkim z istoty zrzeczenia się roszczenia. Skoro powód w innym z postępowań sądowych cofnął pozew i zrzekł się roszczenia z tytułu faktur wystawionych na wykonane usługi przewozowe, to akt tego

zrzeczenia się wywołuje skutki materialnoprawne w postaci unicestwienia roszczenia objętego zrzeczeniem. Tym samym powód nie może potem przedstawiać tych roszczeń do potrącenia. To stanowisko Sądu może wprawdzie budzić wątpliwości ze względu na kontekst sytuacji i przyczynę złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia, ale w realiach niniejszej sprawy nie ma potrzeby szczegółowego rozważania tych kwestii. Należy bowiem podnieść, że problematyka tego samego zarzutu potrącenia była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w S. z dnia 8 października 2010 r. w sprawie IV Ca .../10 o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko powodowi. Podstawą żądania w tamtej sprawie było twierdzenie powoda o dokonany przez niego potrąceniu wierzytelności z tytułu faktur z wierzytelnością objętą prawomocnym wyrokiem zasądzającym od niego na rzecz przeciwnika procesowego świadczenie pieniężne. Sądy obu instancji w tamtej sprawie uznały, że do skutecznego potrącenia nie doszło, gdyż powód we wcześniejszym procesie zrzekł się roszczenia objętego tym zarzutem. Wyrok w sprawie IV Ca .../10 jest prawomocny, a tym samym ukształtował w sposób wiążący strony sytuację prawną związaną z niemożliwością potrącenia. Prawomocność i powaga rzeczy osądzonej w tamtej sprawie muszą być respektowane przez pozostałe sądy (art. 365 w zw. z art. 366 k.p.c.). Wracanie zatem do tej kwestii w kolejnej sprawie jest procesowo niedopuszczalne. Także Sąd Najwyższy nie może w trybie skargi o niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w niniejszej sprawie zajmować się kwestią prawną, która została prawomocnie osądzona w innym postępowaniu sądowym. Dlatego też skarga ta podlegała oddaleniu, jako bezpodstawna (art. 424¹¹ k.p.c.).